

Nr.745/C/2014

15 .07.2014

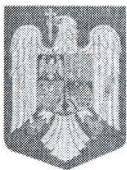
De acord,
PROCUROR GENERAL
TIBERIU-MIHAIL NITU

**Probleme controversate
privind dispozițiile art. 279 din Codul penal**

- notă de studiu -

Art. 279 este inclus în Titlul IV – *Infrațiuni contra înfăptuirii justiției* al Părții speciale a Codului penal și prevede, sub denumirea marginală ”*Ultrajul judiciar*”, următoarele:

- (1) *Amenințarea, lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămrile cauzatoare de moarte ori omorul, săvârșite împotriva unui judecător sau procuror aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.*
- (2) *Săvârșirea unei infracțiuni împotriva unui judecător sau procuror ori împotriva bunurilor acestuia, în scop de intimidare sau de răzbunare, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sancționează cu pedepsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite se majorează cu jumătate.*

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

- (3) *Cu aceeași pedepasă se sancționează faptele comise în condițiile alin. (2), dacă privesc un membru de familie al judecătorului sau al procurorului.*
- (4) *Dispozițiile alin. (1) – (3) se aplică în mod corespunzător și faptelor comise împotriva unui avocat în legătură cu exercitarea profesiei.*

Față de modalitatea de redactare a textului și poziționarea sa în economia Codului penal, s-a pus problema dacă ultrajul judiciar este o infracțiune complexă, diferitele sale variante absorbind în conținutul lor alte infracțiuni sau dacă norma reglementează variante ale altor infracțiuni, calificate prin calitatea subiectului pasiv.

Problema nu este doar una teoretică, în condițiile în care Codul de procedură penală nu cuprinde dispoziții speciale privind competența în cauzele având ca obiect infracțiunea prevăzută de art. 279 C.p.; ca urmare, dacă ne aflăm în prezența unei infracțiuni complexe, autonome, competența revine, potrivit art. 35 alin. (1) și art. 56 alin. (6) C.p.p, organelor de cercetare penală, sub supravegherea procurorului de la parchetul de pe lângă judecătorie; dacă, însă, este vorba despre variante agravate ale altor infracțiuni, pentru unele dintre acestea (de exemplu omorul asupra unui judecător sau procuror) competența este diferită.

În sprijinul primei interpretări, în sensul că este vorba despre o infracțiune complexă, pledează următoarele argumente:

a. definiția legală a infracțiunii complexe, care este, potrivit art. 35 alin. (2) C.p., aceea în conținutul căreia intră, ca element constitutiv sau ca element circumstanțial agravant, o acțiune sau o inacțiune care constituie prin ea însăși o faptă prevăzută de legea penală; or, în cazul nostru, omorul, de exemplu, deci acțiunea de ucidere a unei persoane, constituie elementul material al laturii obiective a infracțiunii de ultraj judiciar;

b. adoptarea unei soluții legislative diferite de cea anterioară, respectiv incriminarea unora dintre faptele penale comise împotriva magistraților ca o infracțiune separată contra înfăptuirii justiției – ultrajul judiciar – valoarea socială ocrotită în principal nemaifiind în acest caz viața, integritatea, libertatea ori patrimoniul persoanei, ca în cazul infracțiunilor absorbite, ci interesul înfăptuirii justiției;

c. tehnica diferită folosită de legiuitor, acesta recurgând la o denumire marginală din care rezultă că este vorba despre o singură infracțiune; cu totul alta a fost soluția atunci când s-a intenționat reglementarea unei variante agravate, atenuate sau asimilate a unei infracțiuni; în aceste cazuri, la finalul unui titlu sau capitol, au fost incluse prevederi de tipul *"Dacă faptele prevăzute de art...../prezentul capitol sunt săvârșite de/împotriva....., maximul special al pedepsei se majorează/se reduce cu..."* sau *"Dispozițiile..... se aplică și...."*; dacă ne-am fi aflat în prezența unei situații similare, denumirea marginală a art. 279 C.p. trebuia să fie de tipul *"Infracțiuni săvârșite împotriva unui judecător sau procuror"*.

În sensul celei de-a doua interpretări, potrivit căreia art. 279 C.p. prevede variante ale mai multor infracțiuni, calificate prin calitatea specială a subiectului pasiv, se pot reține următoarele:

a. lipsa unui conținut propriu al infracțiunii de ultraj judiciar, în care să intre, ca element constitutiv sau circumstanțial agravant, o acțiune sau o inacțiune care constituie prin ea însăși o faptă prevăzută de legea penală; ne aflăm, de fapt, în situația opusă: există ultraj judiciar atunci când în conținutul constitutiv al unor alte infracțiuni intră și elementele specifice prevăzute de art. 279 C.p. și care vizează calitatea subiectului pasiv și respectiv circumstanța ca acesta să se afle în exercitarea atribuțiilor de serviciu (alin. 1), respectiv ca fapta să fie comisă în legătură cu aceste atribuții și să aibă scop de intimidare ori răzbunare; or, o astfel de situație corespunde în mai mare măsură conceptului de variantă calificată a infracțiunii,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

decât celui de infracțiune complexă; în acest sens este foarte semnificativă, în opinia mea, modalitatea de redactare a alin. (2) al art. 279, text ce se referă la orice infracțiune, deci nu circumstanțiază, nici măcar prin trimiterea la anume infracțiuni expres indicate, un conținut constitutiv al infracțiunii; dacă alin. (1) lasă loc de interpretare, alin. (2) este în mod evident apropiat ca mod de redactare de normele reglementând variante calificate ale unor infracțiuni (de exemplu, art. 199 alin. (1) C.p.);

b. dispozițiile art. 47 alin. (5) din Legea nr. 24/2000, potrivit cărora în cazul codurilor și al legilor de mare întindere articolele sunt prevăzute cu denumiri marginale exprimând sintetic obiectul lor, însă acestea nu au semnificație proprie în conținutul reglementării; ca urmare, chiar dacă denumirea marginală "Ultrajul judiciar" sugerează că este vorba despre o infracțiune autonomă, acest fapt nu este suficient pentru a înlătura argumentele în sens contrar;

c. explicațiile din Expunerea de motive a Codului penal, care se referă la ultrajul judiciar ca la o formă agravată a unei alte infracțiuni, iar nu ca la o infracțiune distinctă.

Cele arătate mai sus ne îndreptățesc, în opinia mea, să concluzionăm, dincolo de tehnica deficitară de reglementare, că art. 279 C.p. are în vedere o serie de variante ale altor infracțiuni, calificate datorită subiectului pasiv și, în anumite cazuri, prin scop.

Ca urmare, la stabilirea competenței trebuie să ținem seama de competența pentru varianta tip a infracțiunii comise în concret împotriva unui astfel de subiect calificat, neexistând o competență stabilită de lege pentru ultrajul judiciar în general.

ALEXANDRA MIHAELA ȘINC
Consilier al procurorului general